

Veranderend Beeld

Veranderend Beeld

Karin Barnhoorn

Veranderend Beeld

Schrijver: Karin Barnhoorn

Foto omslag: Ajel (Edward Lich)

Ontwerp omslag: Karin Barnhoorn

ISBN: 9789403737362

© 2024 Karin Barnhoorn

Redactie: Berna W. en Corma M.

Mijnbestseller.nl

Hoofdstuk 1

Manchetknopen

Floor Landman stapte uit haar wagen, opende het smeedijzeren hek, stapte weer in en reed het erf op. De stolpboerderij met zijn piramidevormige dak, deels bedekt met riet, deels met gitzwart geglazuurde dakpannen, lag aan een rustige weg met bomen. Een hoge heg onttrok het huis aan nieuwsgierige blikken. Voor de ramen, met een klassieke roedeverdeling, hing een kerstster die een gastvrij licht verspreidde: haar moeder was er vroeg bij dit jaar. Ze had haar eigen sleutel en betrad de lange, rechthoekige hal, ingelegd met leigrijze vloertegels. Langs de trapleuning keek ze naar boven.

"Ik ben er! Zijn jullie klaar?"

"Bijna, schat!" De stem van haar moeder. "Wat heerlijk dat je ons naar Alkmaar wilt rijden. Je weet dat ik 's avonds niet graag meer in het donker op de weg zit."

"Geen probleem", riep ze en liep vervolgens door naar de enorme woonkamer met open woonkeuken. Toen haar ouders dertig jaar geleden deze boerderij kochten, verkeerde het gebouw in de oorspronkelijke staat. Fraai, maar qua indeling lastig, en met aanzienlijk achterstallig onderhoud. Toch was het liefde op het eerste gezicht geweest. Daarom hadden ze, vrij snel na de aankoop van het pand, een verbouwingsarchitect uit de regio in de arm genomen. Met respect voor de authentieke details, was de man met een voorstel tot verbouwing op de proppen gekomen dat rechtdeed aan het unieke karakter van de boerderij: de bovenbalken waren verlengd en verbonden door een overstekbalk, waardoor er meer

woonoppervlakte was ontstaan en ruimte om in de voormalige stal een landelijke keuken te laten plaatsnemen. De oorspronkelijke barg- en darsdeuren gaven het pand sfeer. Floor schoof aan de langwerpige eettafel van eikenhout en keek om zich heen. Ze vroeg zich af wat haar ouders op hun leeftijd met dit enorme huis moesten: goed, de voormalige kaasmakerij, gelegen aan de oostzijde van het pand, deed nu dienst als het atelier van haar vader en het vertrek dat in vroeger tijden was gebruikt als opslag van zaaigoed, was nu de plek waar haar zus schilderde, maar voor de rest...

En die eettafel: wat moesten ze ermee? Het was een tafel die uitnodigde tot uitgebreide familiebijeenkomsten, opgewekte gesprekken, plezier maken, gezelligheid... Ze zuchtte gelaten: met haar achtendertig jaar was het hoogst onwaarschijnlijk dat ze haar ouders nog zou verblijden met een kleinkind. Bovendien had ze daar een partner voor nodig en die was al lang, te lang, niet meer in beeld. Oh, Kiki, had over belangstelling van het mannelijk geslacht niet te klagen, maar voor zover ze wist was er desondanks in het leven van haar jongere zus niemand met wie ze een serieuze verbintenis zou willen aangaan. Tegenover de eettafel prijkte een massief dressoir met daarop een enorme spiegellijst van messing. Haar moeder had de kast afgestyled met een hoge, zwart-wit gemarmerde vaas waarin zwarte pluimen stonden. Floor liep naar de spiegel en bestudeerde haar weerspiegeling. Waar Kiki overduidelijk de trekken van hun Mediterrane moeder had geërfd, was zij, al was het alleen maar vanwege haar lengte, onmiskenbaar het kind van haar vader. Met haar 1 meter 85 waren zij en haar vader 'de reuzen' in het gezin. Haar haren waren donker, net als die van haar moeder en Kiki, maar het krulde niet. Ze had het dikke, steile haar van haar vader, dat bij hem

inmiddels zilverwit was. En ze had zijn ogen: felblauw. Ze keken echter minder onverschrokken de wereld in dan de zijne. Zij was altijd al meer op haar hoede geweest. Wat ze in de spiegel zag, stond haar niet tegen. Met haar lange en slanke gestalte en haar klassieke stijl van kleden, was ze op haar eigen, rustige manier aantrekkelijk. Ze vlamde minder dan haar flamboyante vader, de kunstenaar. Vergeleken met Kiki, kon je haar op zijn best bedachtzaam noemen en enige creatieve ambitie was haar vreemd. Zelfs hun moeder had haar eigen webwinkel in zijden kleding waarvan ze de dessins met de hand beschilderde. Nee, haar interesse ging veel meer uit naar filosofie en theologie. Floor had het gevoel dat ze haar draai helemaal gevonden met haar eigen kleine boekwinkel in Hoorn.

Nina Landman legde de laatste hand aan haar kapsel. Door haar springerige, donkere krullen liepen zilveren strengen, bij haar slapen was het al aanmerkelijk grijzer. Berustend haalde ze haar schouders op: over het geheel genomen mocht ze niet klagen, haar leeftijd in aanmerking nemend. Ze droeg geen gram vet te veel mee en de lachrimpels bij haar ogen en fijne lijntjes bij haar mondhoeken, verrieden een gepassioneerd en veerkrachtig karakter. Ze bracht een vleugje donkergroene oogschaduw in haar arcadeboog aan en keek in de spiegel naar Gideon Landman die verveeld tegen de deurpost van hun slaapkamer geleund stond.

"Ik bleef net zo lief thuis. Samen met jou op de bank. Nina schoot in de lach.

"Dat roep je, voorafgaand aan de opening van een expositie altijd, schat. " Ze knipoogde naar hem. Hij kwam achter haar staan en legde

zijn handen op haar schouders. In de spiegel zochten ze elkaars ogen. Door de dunne stof van haar bronsgroene zijden blouse heen voelde ze de vertrouwelijke druk van zijn vingers.

"Je ziet er prachtig uit, lieverd. Had ik dat al gezegd?" Ze knikte instemmend en leunde een kort moment achterover.

"Jawel, maar ik heb er geen enkel probleem mee om het je nóg eens te horen zeggen, hoor." Ze keek naar hem omhoog. Hij grinnikte. Ze draaide zich naar hem om en nam hem van hoofd tot voeten op.

"Jij ziet er anders ook goed uit." Hij schudde zijn hoofd.

"Welnee."

Mettertijd was Nina eraan gewend geraakt dat haar man nooit een colbert of stropdas droeg. Daarentegen had hij er geen enkel probleem mee om zich te vertonen in een keurige pantalon, veelal in combinatie met cowboy laarzen en een wit overhemd. Doorgaans droeg hij er een gilet overheen en dat was het dan verder ook. Voorts was hij van mening dat zijn outfit niet compleet was zonder een paar elegante manchetknopen. In de loop der tijd was dat zijn handelsmerk geworden: in kunsttijdschriften werd hij door fotografen nauwelijks anders geportretteerd. Nina nam hem op.

"Ik meen het. Het past bij je."

Ze stond op en pakte haar handtas van het bed. Ze keek naar hem zoals hij daar stond: een beer van een vent met een jarenlang aan zon, zee en wind blootgestelde huid. Zolang het weer het toeliet, meestal tot eind september, begin oktober, zwom hij steevast iedere dag een halfuur in zee en dat was hem aan te zien. Met zijn vierenzeventig jaar zag Gideon Landman er behoorlijk vitaal uit. Zijn spierwitte haar golfde nonchalant over de kraag van zijn overhemd en in combinatie met zijn sprekende ogen die schalks konden sprankelen als hij ergens

enthousiast over was, leek hij nog het meest op een vrijbouter. Haar eigen lieve, vrijbouter. Ze keek hem aan. "Ben je zo ver? Floor wacht beneden." Hij zocht haar blik. Van het ene op het andere moment was er iets van hulpeloosheid in zijn ogen verschenen, een niet-weten, zo intens, dat het haar de adem benam. Wat was er in vredesnaam met hem aan de hand? Hij leek er met zijn aandacht niet helemaal bij te zijn.

"Ik moet nog..." Zijn stem ijelde weg. Verward keek hij het vertrek rond. "Je weet wel, die dingen...." Met een gebaar dat irritatie verried, haalde hij zijn hand door zijn haar. "Verdorie, hoe noem je dat nou?" Ze was niet in staat te reageren. Het was alsof ze naar een volkomen vreemde keek; het was angstaanjagend. Ze keek toe hoe hij één van haar goudkleurige oorclips van de kaptafel pakte. Met zijn linkerhand bracht hij de oorclip naar zijn rechter manchet. Toen stokte zijn beweging. Langzaam, beschaamd bijna, legde hij de oorbel weer terug op zijn plek.

"Je bedoelt je manchetknopen?" hielp ze hem met zachte stem op weg. Zijn ogen lichtten op. Hij was weer in hun slaapkamer aanwezig. "Ja, precies. Die bedoel ik. Kon even niet op het woord komen. Als ik die heb, dan gaan we." Nina liep naar één van de nachtkastjes. Met bevende handen trok ze een lade open. Ze overhandigde hem het kleine doosje.

"Hier heb ik ze, schat. Deze toch? Zal ik je even helpen?" Hij glimlachte naar haar.

"Graag." Hij hield zijn linkerarm voor haar op. Haar vingers trilden. Ze kreeg het voor elkaar om de manchetknopen te bevestigen. Hij wierp een blik op zijn horloge. "We moeten nu echt gaan, anders komen we te laat." Ze zocht zijn ogen. Hij keek haar aan. Zijn stem klonk vast. De

afwezige blik in zijn ogen had slechts een moment geduurd; een zandkorrel in de tijd. Ze knikte en haakte haar arm door de zijne.

Hoofdstuk 2

Expositie

Het licht van de spots weerkaatste in het kristal van de champagneglazen. Op de lange, rechthoekige tafel, bekleed met damast, stonden salades en versgebakken stokbrood uitgesteld. Borden en bestek ernaast. De statafels die her en der in de zeshoekige ruimte stonden opgesteld, nodigden uit tot borrelen, hernieuwde kennismakingen, smalltalk versus diepgang, en wellicht afgunst. Wie zou het zeggen? Kiki Landman vulde het laatste schaalpje met borrelnootjes en plaatste het op de tafel die het dichtst bij 'Verscheurdheid' stond. Het beeld, van zilvergrijze travertijn, toonde een jonge vrouw, naakt, die één hand tegen haar voorhoofd gedrukt hield en de andere op haar hartstreek had gelegd. De uitdrukking op haar gezicht drukte smart en wanhoop uit. Haar buik had de onmiskenbare zwelling van een gevorderde zwangerschap. Het was een indringend beeldhouwwerk, bedoeld om vragen op te roepen en discussie uit te lokken, zo kenmerkend voor de stijl van haar vader. Gideon Landman beeldhouwde zoals zijn karakter en voorkomen: doorleefd, diepgaand, intens en met een passie voor het onalledaagse. Het was haar moeder die haar vader met beide voeten in de Noord-Hollandse klei hield. Beeldhouwen mocht op het eerste gezicht een vrij aardse uiting lijken - één die fysieke kracht en techniek vereiste - eraan vooraf echter ging de inspiratie; het in vervoering raken. En voor wat betreft dat laatste aspect was haar nuchtere moeder dé aangewezen persoon; zij zorgde ervoor dat Gideon Landman in die periode van bezieling de grip op de dagelijkse realiteit niet verloor. Slechts haar zus Floor en zij wisten hoezeer hun vader die rust en

stabiliteit nodig had. De relatie van hun ouders kenmerkte zich door gezonde, wederzijdse afhankelijkheid enerzijds en krachtige authenticiteit anderzijds, afgelakt met een vleugje knisperende (eigen)wijsheid. Na veertig jaar huwelijk waren ze nog steeds verliefd. Ze kon slechts hopen ooit een man in haar leven te treffen met wie ze een relatie zou hebben zoals haar ouders die hadden. Voorlopig had ze haar handen meer dan vol aan haar baan als galerie manager en haar eigen creatieve carrière, die weliswaar langzaam van de grond kwam, maar die haar toch voldoening bracht. Ze wilde niet 'meeliften' op de beroemde achternaam van haar vader waar het haar schilderijen betrof en werkte daarom onder pseudoniem. Ja, ze was misschien eigenwijs; dat had ze dan niet van een vreemde. Het was haar eigen keus. Ze hoefde in principe slechts met haar vingers te knippen en ze zou een maand later met haar werk in museum Kranenburgh hangen. Toch gaf ze er de voorkeur aan om haar eigen weg hierin te gaan. Vanavond zou haar vader opnieuw volop in de schijnwerpers staan: zijn dertigste expositie in veertig jaar tijd. En de pers, zowel de landelijke als regionale, vol lovende kritiek. Haar moeder daarentegen zou -zoals altijd- haar bescheiden, maar o zo belangrijke, rol op de achtergrond innemen.

"Kiki! De servetten. We willen niet dat onze gasten hun mond moeten afvegen aan het damast!" Melanie, de store manager, stak haar hoofd om de muur. Haar geagiteerde stem bracht Kiki terug in het heden. Ze liet haar blik langs de feestelijk opgemaakte tafel glijden. "Hier." Melanie overhandigde haar een stapeltje zwarte servetten met een subtiele, gouden rand. Het was een elegant ontwerp in dezelfde stijl als het programmaboekje dat haar vader in nauw overleg met Melanie had laten drukken. Het patroon kwam eveneens terug in de

aankleding van de expositieruimte. "We doen het samen. Er moet ook wat op de statafels neergelegd worden." Een kleine tien minuten later waren ze klaar. "Hangen alle prijskaartjes bij de diverse werken?"

Melanie keek met een zorgelijke rimpel in haar voorhoofd door de ruimte. Kiki knikte.

"Er liggen ook hier en daar prijslijsten", merkte ze op. Melanie wierp een blik op haar horloge en bromde tevreden.

"We liggen mooi op schema. We hebben drie kwartier voordat iedereen arriveert."

"Goed, dan ga ik me nu even omkleden in het kantoortje. Of had je me nog nodig?" Melanie schudde haar hoofd.

In de kantooruimte, waar twee bureaus, met laptops erop en een archiefkast stonden, verruilde ze haar jeans en trui voor een enkellange, zwarte rok van velours. Haar ontembare bos zwartbruine krullen bond ze op met een dieprode sjaal. Snel en behendig trok ze vervolgens een strakke lijn eyeliner die ze bij haar ooghoeken iets omhoog liet lopen. Ze huiverde: ondanks dat de verwarming aanstond, kwam er van de ruiten een onaangename kou. Ze gluurde tussen de lamellen van de luxaflex naar buiten. Het begon al te schemeren en er viel natte sneeuw. Er stond al drie dagen een vlagerige noordoostenwind die het er voor het gevoel nog killer op maakte. De Bierkade lag er rond dit tijdstip, etenstijd, nagenoeg uitgestorven bij. Het licht van de klassieke straatlantaarns reflecteerde met hypnotiserende rimpelingen in het water van het Noordhollandsch kanaal. Ze rilde en stak haar armen in een zwarte trui van kasjmier met opvallende ballonmouwen. Op de rug sloot het kledingstuk met

knopen van stof en aan de voorzijde had het een V-hals, waardoor haar decolleté fraai tot zijn recht kwam. Nu direct die afgetrapte laarzen uit. Ze bukte en viste onder haar bureau een doos tevoorschijn. Zwarte pumps van lakleer met een hoge hak en een aanzienlijke zool. Hoogstwaarschijnlijk zou ze, tegen de tijd dat de laatste gast de galerie had verlaten, zichzelf afvragen waarom ze op het onzalige idee gekomen was om haar voeten zo te pijnigen, enkel en alleen om haar geringe lengte te compenseren. Ze haalde haar schouders op: van later zorg. Ze had nu eenmaal deze lengte van haar Italiaanse moeder geërfd. Als paar trokken haar ouders daarom altijd de aandacht, telkens als ze ergens in het openbaar verschenen, en niet slechts omdat haar vader de beroemde Gideon Landman was. Haar vader torende met zijn 1 meter 90 ruim vijfendertig centimeter boven haar moeder uit. Dat deed echter niets af aan het feit dat Nina Landman als geen ander wist hoe ze een verpletterende entree moest maken. Haar Italiaanse charme en elegantie vormden daarbij haar krachtigste gereedschap. Met haar tweeënzestig jaar zag ze er prachtig uit, en tegelijk zorgde ze ervoor dat de meeste aandacht naar haar man ging. Door de jaren heen had Kiki die kunst van haar moeder afgekeken, waardoor haar zelfvertrouwen op vele vlakken was gegroeid. Ze wist wat ze waard was. Als vrouw en als kunstenaar. Het hinderde haar niet dat ze het merendeel van de tijd solo de galerie draaiende hield. Het was Melanie die in de kunstenaarswereld de contacten onderhield en vaak op reis was om nieuw talent binnen te halen. Ze kon daardoor behoorlijk zelfstandig haar gang gaan en de baan betaalde goed. Niet onbelangrijk. Ofschoon ze niets liever zou willen dan doorbreken met haar schilderijen en ervan leven, was ze niet het type kunstenaar om zwoegend en het brood uit haar mond

sparend op een achteraf zolderkamertje eenzaam haar dagen te slijten. Evenmin wilde ze financieel afhankelijk zijn van een partner. Ze had de opleiding, ze had het talent, echter, ze wilde pertinent niet doorbreken 'als de dochter van'. Ze zuchtte even. Haar tijd zou nog wel komen, daar was ze ten diepste van overtuigd. Ze trok de luxaflex omhoog en keek naar rechts: de historische Accijnstoren uit 1622 aan het einde van de kade en dicht bij de brug was in deze tijd van het jaar, drie weken voor kerst, sfeervol verlicht. Keek ze naar de andere kant, dan zag ze de speelse vlammen van de twee design buitenhaarden die, aan weerszijden, de entree naar de galerie markeerden. Een warm welkom voor haar ouders, hun gasten en de pers. Ze trok de luxaflex weer naar beneden, waardoor er direct minder kou van de ramen afstraalde. De galerie bevond zich in een historisch pand dat onder Monumentenzorg viel. Het bezat een fraaie klokgevel. Hierdoor mochten er echter geen verbeteringen worden uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld het enkele glas vervangen voor dubbele beglazing. In de winter stookten ze zich suf. Melanie had laatst ontdekt dat ze wel raamfolie mochten aanbrengen en daar zou ze zich volgende week eens mee gaan bezighouden. Lekker aards en praktisch. Ze keerde zich af van het raam en opende de deur die naar de sfeervol verlichte expositieruimte leidde. Hoe dan ook, het werd vast en zeker een geweldige avond: de dertigste expositie van Gideon Landman.

Hoofdstuk 3

Bespiegelingen

Nina Landman zat aan een tafeltje achteraf met een glas witte wijn voor haar neus en sloeg haar lief gade: grapjes makend met deze of gene, zich omkerend om een vraag te beantwoorden of iemand van de pers te woord te staan. Het was vol en druk in de galerie. Mensen stonden hier en daar met een glas of met een bordje salade in groepjes te praten. Haar dochter Kiki ging rond met schalen gefrituurde hapjes. Nina nam een slok uit haar glas. Haar derde glas inmiddels. Normaal gesproken hield ze het er bij één. Hooguit twee. Toen ze anderhalf uur geleden bij de galerie waren aangekomen, was ze erg in de war geweest. Ook tijdens de autorit naar Alkmaar had ze nauwelijks bijgedragen aan het gesprek tussen Floor en Gideon. Het was een levendig gesprek geweest over kunst en filosofie: Floors stokpaardje. Het was beiden niet opgevallen. In plaats daarvan had ze haar ogen nauwelijks van haar man kunnen afhouden. De twijfel had toegeslagen: ze had het vast verkeerd geïnterpreteerd. En bovendien, hij was tien jaar ouder dan zij. Mocht hij eens een keer in de war zijn? Dat kreeg je nu eenmaal op die leeftijd, ja toch? Overkwam haar dat nooit? Honderd meter verwijderd van de ingang van de Albert Heijn, haar lijstje rotsvast in haar hoofd, om vervolgens, eenmaal binnen, in een mentaal niemandsland rond te tasten. Ze dronk haar glas leeg. Haar emoties kwamen langzaam tot rust en van waaruit ze zat werd ze niet geconfronteerd met 'Verscheurdheid'. De eerste maal dat ze het beeld voltooid had gezien, wist ze geen woord uit te brengen. Doorgaans hield ze van Gideons creaties: zijn techniek en de materialen waarmee hij werkte. Zijn werk was aards en direct. Maar

dit beeld kwam té dichtbij. Het verstoorde de balans die ze voor zichzelf had gecreëerd. Ze had enthousiasme voor het beeldhouwwerk geveinsd, maar ze was er tot aan vorige week -toen het beeld met uiterste zorg van Gideons atelier naar de galerie was overgebracht- niet meer naar gaan kijken. Na de expositie zou het een tijd tentoongesteld worden in Kranenburgh - en daar was ze niet rouwig om.

"Mam! Wat zit je hier achteraf. Dat is niets voor jou." Haar oudste dochter schoof bij haar aan tafel met een glas bronwater in haar hand en een bord vissalade. Ze onderging haar dochters onderzoekende blik.

"Is alles wel goed met je? Ik vond je in de auto ook al zo stil."

Haar altijd opmerkelijke dochter.

"Kan ik ook wat salade voor je halen?" Nina knikte instemmend. Ze kon niet blijven doorgaan met drinken. Ze had iets te eten nodig. Toen haar dochter na ongeveer tien minuten terugkeerde met een bord salade, waarnaast twee stukken versgebakken stokbrood lagen, probeerde ze wat opgewekter te kijken.

"Heerlijk, lieverd. Dank je wel." Ze prikte monter een mossel aan haar vork en keek Floor van opzij aan. "Hoe gaat het met jou? En de winkel?" Floor schudde haar hoofd en kauwde op een stuk stokbrood.

"Je wilt liever geen antwoord op mijn vraag geven. Ik zal niet verder aandringen." Floor was uitgekauwd en zuchtte.

"Ik had mijn mond vol, mam. Verder is mijn nieuws niet van dien aard dat ik er onverdeeld blij van word. Ik waarschuw je alvast." Nina keek toe. Floor liet zich een beetje onderuit zakken in haar stoel en prikte lusteloos in een olijf.

"Je hebt aanpassingen moeten doen?" informeerde ze voorzichtig.

Floor knikte nadenkend.

"Ik hoor het papa anderhalf jaar geleden nog zeggen: "Het product dat je brengt is té smal." "Nou, hij had een vooruitziende blik. Er valt geen inkomen te genereren uit een boekwinkel die slechts boeken over theologie en filosofie verkoopt." Nina durfde het bijna niet te vragen, deed het toch.

"En? Tot welke conclusie heeft je dat gebracht?" Floor ging weer wat meer rechtop zitten.

"Ben ik me meer gaan richten op romans en detectives. Wél het betere segment, hoor!" voegde ze er waarschuwend aan toe. Alsof ze vond dat ze zich hiervoor moest verontschuldigen, dacht Nina.

"En verder verkoop ik nu ook mooie notebooks, pennen, vulpennen, kunstkalenders en leren boekenleggers. Ik weet het", vervolgde Floor, "het klinkt allemaal nog steeds vrij klassiek, echter meer concessies wil ik niet doen. Het lijkt nu al te veel op een winkel in schrijfwaren." Nina legde haar bestek neer.

"Is het een goede keus geweest?" Floor zuchtte weer.

"Zoals het er nu uit ziet, sluit ik het jaar af met een bescheiden winst." Nina klapte in haar handen.

"Dat is toch mooi?"

"Jawel..." Ze wist dat er een 'maar' ging komen - typisch Floor.

"Wat stel ik nou helemaal voor als ik dat afzet tegen het succes van pa en dat van Kiki met haar schildertalent?" Nina verkoos niet te antwoorden.

Op haar achtendertigste leek haar dochter onverminderd te worstelen met het feit dat het haar aan creatief talent ontbrak binnen een familie die kunst als het ware 'ademde.' Toen Floor op haar tiende jaar weinig blij gaf van aanleg voor of interesse in beeldhouwen en schilderen,

was Gideon ermee opgehouden haar over te halen om naar zijn atelier te komen. De keren dat ze wel aan zijn verzoeken had toegegeven, leek ze zich stevast niet op haar gemak te voelen.

"Ze weet niet eens wat ze met haar handen moet doen!" had Gideon geklaagd, zijn eigen handen wanhopig naar het plafond heffend.

Waar Floor aan het atheneum studeerde en niets liever deed dan zich laten onderdompelen in het gedachtegoed van Kierkegaard, Schopenhauer en Wittgenstein, was Kiki op de basisschool nauwelijks te handhaven geweest. Leren ging haar moeilijk af en regels waren vooral bedoeld om ze niet op te volgen. Ze droomde weg tijdens de lessen en op de middelbare school haatte ze de bètavakken. Allengs was duidelijk geworden dat Kiki Gideons creativiteit geërfd had, waar het bij Floor te enen male aan ontbrak. Gideons verrukking kende geen grenzen. Ofschoon hij zich het liefst uitte door middel van beeldhouwen, schilderde hij ook niet onverdienstelijk, en Kiki bracht het liefst hele middagen door in zijn atelier. Ze maakte er haar huiswerk en leek zich beter op de lesstof te kunnen concentreren. Tussen de lessen door leerde Gideon zijn jongste alles over schildertechnieken, pigmenten, diepte, en perspectief. Kortom: leren kijken.

"Lieverd, ik weet dat jij en Kiki weinig raakvlakken hebben, het leeftijdsverschil van acht jaar buiten beschouwing latend, maar vergeet niet dat het Kiki ook niet allemaal komt 'aanwaaaien.'" Nina keek opzij naar Floor. "Je weet dat ze er bewust voor gekozen heeft om onder pseudoniem haar werk onder de aandacht te brengen. Daarbij," Nina gaf haar dochter kort een bemoedigend kneepje in haar arm, "zie ik je volop genieten als je met je vader kunt praten over kunst en filosofie." Floor glimlachte even.

"Ja, het zijn pittige discussies die we voeren, maar ik vind het enorm inspirerend dat pa ervoor openstaat. Het boeit hem écht." Floor zat in haar lege glas te staren en stond vervolgens op.

"Ik heb zin in een glas wijn. Ik houd het bij één, hoor. Wil jij nog, mam?" Nina schudde haar hoofd.

"Vergeet niet dat je de Bob bent vanavond!" riep ze haar dochter na. Floor tikte aan een denkbeeldige pet.

"I know!"

Even later was Floor terug met een glas rode wijn en een schaalje waarop zes bitterballen lagen, houten prikkers en wat mosterd. "Nog even kunnen confisqueren", knipoogde ze. "De halve pers heeft zich verzameld rond zijn laatste werk. Kiki en Melanie hebben het er druk mee." Floor nam een slok van haar wijn en vervolgde: "Als ik dan kijk naar Kiki's leefstijl, hoe ze woont, zo origineel. Papa met al zijn contacten in de kunstenaarswereld en zijn onorthodoxe, creatieve ideeën..."

Nina wilde opmerken hoe knap ze het vond dat Floor zo lang kon doorgaan op iets wat ze beter kon gaan loslaten. Ze besloot de ironische opmerking te laten voor wat hij was. Ze keek op haar horloge: kwart voor tien. Ze was moe. Ze nam voorzichtig een hapje van de gloeiend hete bitterbal en luisterde naar haar dochter.

"Ik heb niet zo'n vol sociaal leven als Kiki." Floor grinnikte even, maar het klonk niet vrolijk, vond Nina. "Om over de vele vriendschappen met mannen in het leven van mijn zus, maar te zwijgen." Floor haalde haar schouders op. "Op het einde van de dag sluit ik de winkel en sjok ik naar boven. Ik kook voor mezelf, heb af en toe een afspraak met een vriendin en dat is het." Floor keek peinzend. "Misschien zou een kat geen gek idee zijn." Nina legde haar hand over die van haar dochter.

"Lieverd, jij bent Floor. Vergelijk jezelf niet met je jongere zus of je vader. Jij hebt jóúw kwaliteiten en jóúw leven. Tenzij er dingen zijn die je eraan zou willen veranderen. Dan moet je daarin je verantwoording nemen." Floor knikte nadenkend en nam een flinke slok van haar wijn. Nina ging wat meer rechtop zitten. "Even wat anders. Je vader heeft het onzinnige plan opgevat om op kerstavond een barbecue te houden in de tuin. Er komen wat vrienden en natuurlijk hopen we dat jij en Kiki er ook bij zijn."

"Wat zijn de weersvoorspellingen?" merkte Floor, pragmatisch als altijd, op. Nina grinnikte.

"Ik heb geen idee!" Haar dochter keek haar aan.

"Hoe kun je daar nu zo laconiek over zijn? Weet papa wel hoeveel voorbereiding hierbij komt kijken? Heb je er zelf wel zin in, mam?"

Nina glimlachte.

"Het zal allemaal wel goed komen. Bovendien ontslaat het mij van de verplichting om de hele middag in de keuken te staan. Ze grinnikte kort. "Geloof me, ik heb me nog geen dag met die vader van jou verveeld." Ze rommelde in haar handtas op zoek naar een papieren zakdoekje en keek vervolgens Floor weer aan. "Gijs, een vriend van ons, heeft er ervaring mee. Ik maak me niet zo'n zorgen. Zo'n winterbarbecue is weer eens iets anders. Kan ik jou ook meerekenen als gast? Kiki heeft al toegezegd. Zij heeft beide kerstdagen al plannen. Kerstavond komt daarmee goed uit." Floor knikte.

"Natuurlijk kom ik. Compleet met thermo-ondergoed onder mijn kerstoutfit en snowboots aan mijn voeten, mocht het nodig zijn." Nina schoot in de lach. Floor strekte haar nek.

"Ik zie papa wenken. Ik geloof dat hij op huis aan wil."

Nina slaakte een stille zucht van verlichting. Het was inmiddels tien

over tien en ze verlangde naar haar warme bed; het was een drukke dag voor hen beiden geweest.

Ruim een uur later betrad Floor via het smalle steegje naast de winkel haar ommuurde binnentuin. Het slot van de houten toegangsdeur knerpte nadrukkelijk in de doodstille avond. Tijdens de rit van Alkmaar naar Schoorl was de natte sneeuw van eerder die avond overgegaan in sneeuw die bleef liggen. Haar moeder had voorgesteld dat ze zou blijven overnachten. Ze had de uitnodiging afgeslagen. Ze verlangde naar haar eigen omgeving. De buitenlantaarn floepte aan en ze ontsloot de tuindeur naar de woonkamer. Ze draaide de deur achter zich op slot en trok de overgordijnen dicht. Het zachte schijnsel van de kerstboomlampjes omhulde haar als een warm bad: in deze tijd van het jaar vond ze niets zo vervelend als in een donker huis te moeten thuiskomen. Ze pelde zich uit haar gewatteerde jas, gooide haar tas, huis- en autosleutels op de bank en schopte, terwijl ze naar de keuken liep, haar pumps uit. Wat een verademing! Er stond een staartje Shiraz op het aanrecht. Ze ontkurkte de fles en pakte een wijnglas van de plank. Ze viel op de bank neer en nam een slok, genietend van de stille winternacht. Vanuit het smalle zijraam zag ze de vlokken neerdalen. Zoals altijd, wanneer ze een paar uur met haar familie had doorgebracht -hoe gezellig het ook was geweest- had ze de rust nodig om weer op te laden. Om weer samen te vallen met zichzelf. Intuïtief voelde ze aan dat het verspilde energie zou zijn om dit diffuse gevoel met haar ouders te delen. Laat staan met Kiki. Ze zouden het niet snappen. Misschien zelfs onaangenaam verrast zijn als ze hiermee op de proppen zou komen. Waarom zou ze zichzelf dit aandoen? Met als gevolg dat ze zich ging aanpassen. Althans, ze deed er een poging toe,

want in negen van de tien keren ging ze zichzelf dan met de rest van haar familieleden vergelijken. Zoals vanavond weer. Ze had er een hekel aan, aan hoe ze dan klonk. Als een slachtoffer. Een tekort gedaan kind. Zodra ze weer in haar eigen leefomgeving was, omringd door haar geliefde boeken en rustige inrichting, viel dat gevoel van ontoereikendheid weg. Verstandelijk wist ze dat haar ouders van haar hielden en trots op haar waren om wie ze was en wat ze bereikt had. Dat onbestemde gevoel leefde in haar zo lang ze zich kon herinneren. Ze stond op om haar jas in de vestibule aan de kapstok te hangen, borg haar tas en sleutels op en trok haar sloffen aan die bij de trap stonden. Terug op de bank kroop ze onder de plaid: het was fris in de woonkamer; gezien het tijdstip -bijna middernacht- wilde ze de verwarming niet hoger zetten. Ze dronk van haar wijn. Ze waren zo anders als zij. Hun interesses lagen mijlenver uiteen, hun temperament, zo kruidig, vlammend...De wijze waarop ze het leven beleefden en ernaar keken. Zelfs haar moeder, met haar Italiaanse temperament, had moeite om gelijke tred te houden met het kinderlijk enthousiasme waarmee haar vader het leven kon beschouwen, om over zijn onverwachte ingevingen en speelse nieuwsgierigheid nog maar te zwijgen.

Kiki was duidelijk een mix van beide. En zij? Haar moeder kon zo haar momenten van reflectie en bespiegeling hebben, die trek had ze dan blijkbaar van haar. En haar vader was slim. Intelligent. Nieuwsgierig. Ze genoot er inderdaad van om met hem van gedachten te wisselen over kunst en filosofie. Echter, dat gevoel van ogenschijnlijk het juiste puzzelstukje te zijn en toch niet helemaal te passen, was er altijd. Verliet haar nooit. En er was niemand in haar omgeving aan wie ze dat gevoel kwijt kon. Het was allang niet meer gebruikelijk dat de pers

kunstenaars uitsluitend vragen stelde over hun werk en in het geval van haar vader het materiaal waaruit het kunstwerk was opgetrokken en waarom hij juist voor deze steensoort gekozen had. Of hoelang hij aan een beeld gewerkt had. Nee, ze wilden weten wat hij met het werk had willen overbrengen, tot welke inzichten was hij gedurende het creatieve proces gekomen? Creativiteit en cognitie stonden allang niet meer op zichzelf. Het was juist enorm boeiend om te zien hoe tussen beide domeinen een kruisbestuiving kan plaatsvinden, en het was heerlijk om daar dieper op door te gaan met hem. Daar kon ze echt van genieten.

Floor kreunde toen ze aan kerstavond dacht: een winterbarbecue. Hoe verzon haar vader het?! En ze was al zo'n koukleum. Haar moeder en Kiki trouwens ook. Een typische Mancini-trek: goddank toch iets waarin ze iets van zichzelf en haar gekke familie herkende. Ze dronk haar glas leeg en wierp een blik op de klok: half één, tijd om te gaan slapen. Ze deed de lampen en de verlichting van de kerstboom uit en bracht haar lege glas naar de open keuken. Vervolgens sjokte ze in het donker de trap op naar haar slaapkamer.

Hoofdstuk 4

Vragen

Met haar armen over elkaar geslagen stond Nina Landman voor het raam en staarde de diepe tuin in. Ze trok de panden van haar vest dicht naar zich toe. Gijs had geholpen met het plaatsen van tuinfakkels langs de paden in de tuin en Gideon was bezig met dat wat mannen door de bank genomen -ongeacht hun leeftijd- het liefste doen: vuurtje stoken. De aanmaakblokjes in de vuurkorven vatten vlam en daardoor lichtte de lange, feestelijk versierde eettafel onder het dak van de patio meteen ook meer op. Kiki had hem versierd met kerstlampjes en waxinelichtjes op batterij. Ook de schuttingen was ze niet vergeten. Ofschoon Nina liever binnen bij de open haard en de kerstboom had gezeten, kon je niet zeggen dat het er buiten niet sfeervol uitzag.

In de nachten vroor het matig en overdag kwam de temperatuur nauwelijks boven nul waardoor de sneeuw die twee weken geleden was gevallen de tuin extra sfeer gaf. Ze voelde twee handen op haar schouders.

"En? Heb je er zin in?" Ze draaide zich om en keek in het vriendelijk lachende gezicht van haar vriendin Benthe.

"Het zal allemaal wel goed gaan. Ik ben wel blij dat Gijs de honneurs wil waarnemen waar het de barbecue betreft." Ze schudde even kort haar hoofd. "Gideon mag dan wel sprankelende ideeën hebben, wat uitvoering betreft vergeet hij dat hij geen jonge vent meer is. Sowieso is organiseren niet zijn sterkste kant. Ik ben daarom erg blij met jullie hulp en die van Kiki en Floor."

"Hoe is het nu met hem?" Benthe nam haar bezorgd op. Achteraf

bezien was het goed geweest om haar zorgen en twijfels rond Gideons gezondheid met haar beste vriendin te delen; na de roes van de drie glazen wijn had het incident met de manchetknopen, voorafgaand aan de expositie, met hernieuwde energie aangeklopt. De afgelopen dagen echter was er verder niets bijzonders voorgevallen.

"Alsof het nooit heeft plaatsgevonden. Wil je wel geloven dat ik aan mijn eigen waarneming twijfel?" Benthe knikte langzaam. Nadenkend. De woonkamerdeur zwaaide open en Floor stapte naar binnen met een dienblad.

"Glühwein en warme chocolademelk met slagroom. Voor ieder wat wils."

Het moment tussen de vriendinnen was voorbij en Nina opende de schuifpui naar de tuin voor haar dochter. Ze huiverde toen ze de scherpe kou voelde. De voordeurbel ging. Bodhi, de Newfoundlander, hief zijn kop en blafte.

"Daar zul je Kiki hebben. Die zou voor een pan soep zorgen. Ga jij maar alvast naar de rest", spoorde ze Benthe aan. "Ik ga even opendoen."

Bodhi stond op van zijn plek bij de open haard. Nina gebod hem te blijven. Met een berustende zucht liet hij zich weer neer op de kelim. De hakken van haar enkellaarsjes tikten op de leigrijze stenen in de hal. Glimlachend trok ze de voordeur open in de verwachting Kiki te zien. Tot haar verwondering stond Nol Zondervan op de stoep.

"Nol! Wat een verrassing!" Ze keek een kort moment achter zich. "Zal ik Gideon even roepen?" Nol leek niet helemaal op zijn gemak. Ze had geen idee wat er kon zijn. "Moet je niet thuis zijn, bij je gezin? Het is kerstavond." Ze keek over zijn schouder de tuin in: over het tuinpad kwam Kiki aangelopen. Achter haar liep een boomlange jongeman die een grote pan voor zich uitdroeg. Ze stak kort haar hand naar Kiki op.

Nol draaide zich om. Hij groette Kiki eveneens. Nina schraapte haar keel. "Nol, we gaan zo eten. Weet je zeker dat ik Gideon niet even moet roepen?" Nol keek haar aan. Kiki liep langs haar heen, gevolgd door haar begeleider: haar meest recente aanwinst. Floris heette hij toch? Ze wist het niet meer.

"De gang door en de tweede deur rechts", hoorde Nina haar jongste dochter instrueren. "Daar is de keuken. Zet de pan maar gewoon op het fornuis."

"Nina, sorry dat ik jullie lastig val. Ik ben bezig met de afronding van het boekjaar en ik zag dat er nog een rekening open staat." Ze glimlachte zorgeloos.

"Oh, is dat alles? Stuur de rekening maar. Ik zal Gideon vragen het sowieso voor het einde van het jaar over te maken."

"Nina, je moet niet schrikken. Het gaat om een rekening van drieduizend euro." Nol wist niet waar hij moest kijken, zag ze. "Ik vind het echt vervelend om daar nu mee te komen. Ik vind dat je moet weten dat Gideon al maanden zijn materialen niet meer betaalt, terwijl hij wel grote aanbestedingen doet." Hij hief in een verontschuldigend gebaar zijn handen en glimlachte moeizaam. "Ik weet dat jullie solvabel zijn, daar gaat het niet om. Het is meer dat...." Nol Zondervan staarde een moment naar de besneeuwde stoep. "Ik ben dit niet van Gideon gewend, weet je." Hij richtte zijn ogen weer op haar.

"Normaliter betaalt hij direct en hij neemt uitsluitend af wat hij nodig heeft. Ik heb bijvoorbeeld marmer afkomstig uit Italië voor hem besteld, maar de omvang van de bestelling..." Nol schudde even het hoofd. "Ik dacht even dat hij de David van Michelangelo wilde gaan evenaren." Ze negeerde het idiote bonken van haar hart en produceerde een professionele glimlach.

"Loop even mee naar het kantoor, Nol. Dan maak ik het verschuldigde bedrag meteen aan je over." Nol schudde zijn hoofd.

"Echt, Nina, dat hoeft niet. Als ik het maar..." Ze wilde er niets van horen.

"Nee, ik handel het liever nu meteen af. Je hebt er recht op." Ze was zich scherp bewust van Nol die schoorvoetend achter haar aan liep. Ze opende de deur naar de kantoorruimte, knipte het licht aan en startte de laptop op. Nol bleef aarzelend in de deuropening staan. "Ga zitten", noodde ze. Hij schudde zijn hoofd, duidelijk niet op zijn gemak. Ze nam plaats achter het bureau en opende het e-mailprogramma. Ze greep haar computerbril uit de bovenste lade, zette hem op haar neus en keek Nol aan. "Van wanneer dateert de laatste herinnering?" Nol dacht na.

"Een week geleden ongeveer."

Ze scrolde door de berichten en herkende meteen het groengele logo van Nols winkel, een speciaalzaak in schilder- en beeldhouwmaterialen in het verderop gelegen dorp Groet. Uiteraard had ze de mail wel zien langskomen, maar er verder geen aandacht aan besteed. Dit was Gideons afdeling.

"Er zit als bijlage een gespecificeerde rekening bij." Nol fluisterde bijna. "Nina, ik vind dit echt enorm vervelend. De samenwerking met Gideon dateert al vanaf begin jaren negentig en...."

"Het is goed, Nol", onderbrak ze hem, meer kortaf dan haar bedoeling was. Ze opende de bijlage en hield haar adem in. Het licht van de tl-balk boven het bureau viel hard en meedogenloos op het beeldscherm. Daar stond het -ze kon er niet omheen-: een bestelling Carrara marmer, een tiental raspen en vijlen, drie handzagen, twee luchthamers, steenlijm voor binnen en buiten en tenslotte een blok

serpentijn. Stoïcijns kopieerde ze het bankrekeningnummer, opende de app van de bank, vulde het verschuldigde bedrag in en plakte het bankrekeningnummer in de regel voor de begunstigde. Ze drukte op de knop verzenden en keek Nol over de rand van haar bril aan.

"Het is geregeld, Nol." Ze hield de deur van het kantoor voor hem open en begeleidde hem naar de voordeur. "Nogmaals, voel je niet bezwaard. Je levert al jaren aan Gideon en je producten zijn uitstekend. Het spijt me dat je langer dan gebruikelijk op je geld hebt moeten wachten." Ze glimlachte vriendelijk. "Ik wens je een mooie kerst toe en breng mijn groeten over aan Ina." Nol draalde op de deurmat.

"Nina, de hoeveelheid...." Hij schudde zijn hoofd alsof hij het niet kon bevatten. "Ben je de laatste tijd in zijn atelier geweest?" Het lukte haar niet hem rechtstreeks aan te kijken. Ze fixeerde haar blik daarom op de plek tussen zijn zware wenkbrauwen.

"Ik ben het met je eens dat het absurd veel is. Gideon zal er vast zijn redenen voor hebben. Tot kijk." Nol tikte aan een denkbeeldige pet, wenste hun ook prettige feestdagen en liep, diep voorovergebogen tegen de kou, het tuinpad af. Nina keek hem na en sloot vervolgens met een besliste klik de voordeur achter hem in het slot.

"Mam! Ben je klaar? We gaan beginnen! Kom je?" Ze draaide zich om. Kiki had haar hoofd om de woonkamerdeur gestoken. "Wat was dat nou? Wat moest Nol hier nou op kerstavond?" Nina glimlachte geruststellend.

"Niets bijzonders. Waar is de soep en waar is jouw charmante begeleider gebleven?" Gideon keek op toen ze het terras opliep. Gijs stond bij de gasbarbecue en draaide speklapjes om en om: het rook verrukkelijk. Desondanks vond ze het behoorlijk koud. Ze huiverde.

"Lieverd! Waar bleef je zo lang? Kiki vertelde dat Nol langskwam?" Ze zag de vragende blik in zijn ogen. Hij had geen idee. Ze nam dicht bij één van de vuurkorven plaats en sloeg de plaid om haar schouders die Floor haar aanreikte. "Hij kwam ons even fijne feestdagen wensen", gaf ze er voorlopig een draai aan. Gideon overhandigde haar een glas glühwein en merkte op dat wat hem betrof Nol van harte welkom zou zijn geweest om mee te eten. Nina zuchtte en streek met haar hand langs haar voorhoofd. Het moest wachten. Straks zou ze met hem praten. Misschien beter morgen. Het zou vast laat worden. "Hij was op weg naar huis. Naar Ina en de kinderen", merkte ze op.

Ze keek naar de jongeman die Gijs gezelschap hield bij de barbecue. Even later loste hij hem af, zodat Gijs zich even kon opwarmen bij de verderop geplaatste vuurkorven. Attent. Vervolgens keek ze naar Kiki die tevreden tegen de kussens van de andere bank leunde en van een glas glühwein nipte. Nina dempte haar stem wat en boog zich naar haar jongste dochter over.

"Floris heet ie toch? Is het dik aan tussen jullie?" Kiki rolde met haar ogen.

"Mam, ik heb geen idee. Ja, zijn naam is Floris. Hij is goed gezelschap, oké?" Ze plooide haar mond tot een glimlach.

"Hij is wel gedienstig", merkte ze op. Reuze attent."

"Ik zou hem in ere houden", kwam Benthe vanuit haar hoekje bij de schuifpui. Er klonk een lachje door in haar stem. Kiki stond op en liep naar Floris toe die meteen zijn arm om haar middel sloeg en met zijn vrije hand het vlees omdraaide. Nina keek toe en zag hoe zijn vingers onder haar dochters trui verdwenen. Kiki droeg deze avond een van haar favoriete 'foute', kersttruien op een zwarte velvet palazzobroek en aan haar voeten stoere Dr. Martins van zwart lakleer met een